

Notitie innovatieparagraaf voor maatschappelijke tenders van zonneparken

Achtergrond:

Zonneparken in Nederland spelen een belangrijke rol in het behalen van de nationale doelstellingen zoals overeengekomen in het klimaatakkoord. Met de realisatie van zonneparken kunnen grote stappen gezet worden richting de klimaatdoelen maar zij stellen vergunningsverleners ook voor de uitdaging om de belangen van mens en natuur in balans te brengen. Hierbij spelen landschappelijke inpassing, meervoudig landgebruik, opslag, netinpassing en ecologie een belangrijke rol. Dit zijn thema's die vaak terug komen in de beoordeling van tenders voor de uitgifte van zonneparken. Deze thema's komen ook terug in de nationale onderzoeksagenda en onderzoeksprojecten. Uit dergelijke onderzoeksprojecten komen oplossingen die specifiek toepasbaar zijn in de Nederlandse context waardoor zonneparken beter inpasbaar zijn in de lokale maatschappelijke context. Denk hierbij aan de combinatie met landbouw waardoor de efficiëntie van het landgebruik verhoogd kan worden en de boer door kan gaan met zijn bedrijfsvoering.

Doel van deze notitie:

In deze notitie wordt beschreven hoe innovatie een rol kan spelen in de opzet bij de uitgifte van een zonnepark in de vorm van een aanbesteding of tender. De notitie geeft een beknopte een opzet van de innovatiethema's, de link met nationale subsidie programma's, methode van beoordeling en de link met de lokale context van de tender.

Voorstel opzet van innovatie paragraaf in tender proces

In een tender van de gemeente wordt naast de bestaande beoordelingscriteria ook een innovatie paragraaf opgenomen. Net als op de andere criteria kunnen hiervoor punten behaald worden. Het aantal punten dat behaald kan worden hangt af van hoe goed het plan voldoet aan onderstaande beoordelingscriteria. Met hulp van Nederlandse onderzoeksinstituten dient de tender kandidaat een beknopt onderzoeksplan in waaraan de tender kandidaten zich inhoudelijk en financieel aan committeren. Omdat de onderzoeksthema's zijn afgeleid van de nationale onderzoeksagenda is het mogelijk om deze onderzoeksplannen na gunning op te werken tot een projectvoorstel dat voldoet aan de criteria van de nationale subsidie regelingen. Hierdoor is het mogelijk de financiële middelen voor het onderzoek minimaal te verdubbelen. Er is echter ook een kans dat dit voorstel niet gehonoreerd wordt omdat het projectvoorstel vaak met andere voorstellen concurreert. In dat geval zal het basis voorstel kunnen worden uitgevoerd omdat er een commitment is aangegaan voor de financiering van basis doelstellingen. Op deze manier is er altijd financiering voor de onderzoeksdoelstellingen van de tender en bestaat er een goede kans op uitbreiding van budget, doelstellingen en dus ook lokale impact door koppeling met nationale subsidie regelingen.

Onderzoeksthema's:

- Meervoudig landgebruik: Dit onderwerp wordt steeds vaker als voorwaarde van een zonnepark gezien. Hierbij gaat het vaak om het realiseren van een win-win situatie met bijvoorbeeld fruitteelt, melkveehouderij en akkerbouw. Maar ook waterberging en recreatie behoren tot de mogelijkheden.
- Opslag en netinpassing: Het wordt lastiger om het volle vermogen van een zonnepark op het net aan te sluiten. Om toch de volle potentie te kunnen benutten moeten slimme manieren gevonden worden, bijv. om de aansluiting met windparken te delen of lokaal opslag te realiseren in de vorm van bijvoorbeeld batterijen of waterstof. Ook is het zaak nieuwe

bedrijfsvoeringen te ontwikkelen om de goedkope stroom op de piek van de dag maximaal in te zetten.

- Landschappelijke inpassing en co-creatie: Het vinden van nieuwe instrumenten om met draagvlak tot een optimaal maatschappelijk ontwerp te komen voorbij de lijnen van een perceel zijn hiervoor van belang. Ook zijn er steeds meer aanbieders van panelen die de kleurstelling van panelen kunnen aanpassen om te komen tot overtuigende ontwerpen.
- Ecologie: in vergelijking tot intensieve landbouw geven zonneparken kansen voor de toename van biodiversiteit zowel boven als onder de grond, voor flora en fauna. Hierbij is het van belang de feiten vast te stellen en te communiceren. Technische innovaties kunnen het ook mogelijk maken om compactere zonneparken te bouwen die beter om gaan met het licht dat beschikbaar is onder de panelen. De waterhuishouding in de bodem speelt hier ook een belangrijke rol.

Beoordelingscriteria en methode:

Een onafhankelijke commissie wordt aangesteld om de beknopte projectvoorstellen te beoordelen op de volgende criteria:

- **Haalbaarheid**: Hoe realistisch is het dat het projectconsortium de projectdoelen haalt binnen de gestelde looptijd en budget?
- **Trackrecord onderzoekers**: Hoe goed sluit de ervaring van het projectconsortium aan op het gebied van zonnepark innovaties en de gestelde doelen?
- **Verwachte impact in Nederland**: Hoe groot is het effect als de innovatie gerealiseerd wordt?
- **Budget**: Hoe groot is het financiële commitment dat wordt aangegaan door de private partijen van het consortium? Hierbij is het van belang dat er in de tender een minimale budgettaire onderzoeksinspanning wordt gedefinieerd.

Link innovatie thema met lokale context:

Bij het opstellen van de tender is het mogelijk om de innovatie thema's af te stemmen op de lokale context. Zo kan in het landelijke gebied de voorkeur gegeven worden aan bijvoorbeeld de synergie van landbouw en zonneparken.

Contact:

Voor commentaar of vragen kunt u zich richten tot Kay Cesar, senior onderzoeker bij TNO en voorzitter van het Nationaal Consortium Zon in Landschap voor innovatie en onderzoek: [link](#)